

Aleksis K – Sunnuntai-Kaleva

Härätön pöytä on katettu

Kenellekään ei liene yllätys, että se ruoka, jota meille tarjoillaan häränlihana, on yleensä jotain muuta. Se voi olla lehmää, raavasta, hevosta tai nötköttiä, ehkä joskus jopa lammasta, kanaa, jänistä tai soijaa, mutta harvoin oikeaa härkää. Jotenkin vain kuulostaa hienommalta puhua härkäpaistista kuin vaikka lehmäleikkeestä tai nautanyhteistä, vaikka tarkasti ottaen härkäkin on nauta. Härkänä se on kunnollista äijäsärvintä, nautana vähän kuin kukkahattuhöttöä.

Sitä paitsi moni ei taida oikeastaan tietääkään, millainen otus on oikea härkä, paitsi että sellaisia juoksentelee Espanjassa härkätaistelutareenoilla ja Pamplonassa pitkin katuja. Virallisen määritelmän mukaan aito häränliha on peräisin liharotuisesta kuohitusta sonnista, mutta aika harvan ravintola-asiakkaan ruokahalu taitaisi kiihottua esimerkiksi kuohitusta sonnileikkeestä tai liharotuisesta eunukkiherkusta puoliraakana.

Koska härän olomuoto lautasillamme on näinkin sekava, elintarviketurvallisuusvirasto Evira aikoo antaa yleisohjeet siitä, milloin saa puhua härjästä ja milloin ei. Kuluttajan pitää pystyä näkemään jo pakkauksen kyljestä tai ravintolan ruokalistasta, kenen lihaa hänen lautaselleen on tulossa. Jos ”härkä pippurikastikkeessa” on valmistettu possusta, se pitää kertoa rehellisesti. Samaten on ilmoitettava, jos ”kukko viinissä” onkin oikeasti broileria sekamehussa.

Uskontoihin ja kansanperinteeseen Evira ei tiettävästi tällä kertaa puutu, vaan edelleen saadaan jouluna laulaa ”Heinillä härkien kaukalon...” ja käyttää sananlaskua ”Ken härjillä ajaa, se härjistä puhuu.” Kieltämättä kuulostaisikin aika omituiselta, jos joululaulu alkaisi: ”Heinillä kuohittujen sonnien kaukalon..”

Kun nyt ruokien nimiä ryhdytään tarkentamaan, lienee odotettavissa lisää täsmennyksiä. Esimerkiksi leivonnaisissa on harhaanjohtavia nimiä, joista kaiken huippu lienee munkkipossu. Siinä on mainittu peräti kaksi virheellistä raaka-ainetta, sillä munkkipossun valmistuksessa ei tosiaankaan käytetä sen paremmin munkkia kuin possuakaan. Munkkipossu on myös tasa-arvolain vastainen, koska nunnapossua ei ole olemassa.

Hieman lievämpi tapaus on tiikerikakku. Suomen luonnossa ei esiinny tiikereitä, joten on erittäin epätodennäköistä, että sitä olisi koskaan käytetty kakun raaka-aineena. Meikäläiseen kulttuuriin ei kuulu myöskään kissojen tai koirien syöminen, joten tiramisu ja hot dog ovat selvästi valheellisia ruokien nimiä. Jopa tuttu perinneruoka kalakukko on vain puoliaksi uskottava: kyllä siinä yleensä kalaa on, mutta kukkoa ei murustakaan.

Artikkelin lähde Kaleva